

LÆG EN STRATEGI FOR EFTERAFGRØDER NU

STØTTET AF

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Skal der etableres græsudlæg i foråret, eller skal der sås korsblomstrede afgrøder i renbestand eller blandinger i forbindelse med høst for at opfylde kravene til pligtige efterafgrøder, MFO-efterafgrøder samt MFO-græsudlæg?

Indhold

- [Få størst effekt](#)
- [Vælg de rigtige arter](#)
- [Brug af kvælstoffikserende efterafgrøder som frivillige efterafgrøder](#)
- [Alternativer til pligtige efterafgrøder](#)
- [Indberetning af etableret areal med MFO-efterafgrøder og MFO-græsudlæg](#)
- [Indberetning af etableret areal med efterafgrøder](#)
- [Vigtige datoer](#)
- [Læs mere](#)

Hvis mark- og gødningsplanen for 2015 er udarbejdet af din planteavlskonsulent, fremgår det, hvordan kravene til lovpligtige efterafgrøder, MFO-efterafgrøder og MFO-græsudlæg for efteråret 2015 skal opfyldes. Vær opmærksom på, at kravet til pligtige efterafgrøder i efteråret 2015 skal beregnes ud fra efterafgrødegrundarealet ved fristen for at søge direkte arealstøtte i 2016 (april 2016).

Det forventes, at der kommer en stigning i kravet til pligtige efterafgrøder i 2015 på 3 og 4 procent point på henholdsvis planteavlsbrug og husdyrbrug. Det betyder, at kravet forventes at stige til 13 pct. på planteavlsbrug, og til 18 pct. på husdyrbrug i efteråret 2015. Denne ændring er ikke indarbejdet i planlægningsværkstøjerne, da lovgivningen endnu ikke er på plads.

FÅ STØRST EFFEKT

Brug efterafgrøder, hvor der forventes frigivet store mængder kvælstof i jorden efter høst, f.eks. hvor der er indarbejdet store mængder organisk materiale i jorden.

Det vil sige:

Efterafgrøder, hvor der er brugt husdyrgødning, herunder særlig dybstrøelse eller anden fast gødning

Hvor der ikke sås vintersæd: efter bælgplanter, raps, tidlige kartofler og grønsager

Efter korn, der har kløvergræs, lucerne, frøgræs eller brak som forfrugt og efter andre afgrøder, der efterlader letomsættelige planterester.

Derudover er førsteårseffekten af efterafgrøder større på sandjord end på lerjord.

[Til top](#)

VÆLG DE RIGTIGE ARTER

Der har i de senere år været meget fokus på at anvende korsblomstrede efterafgrøder sået lige før eller lige efter høst som pligtige efterafgrøder. De korsblomstrede efterafgrøder har en dybere rodudvikling og giver en bedre eftervirkning af kvælstof end græs, men det er helt afgørende, at de korsblomstrede efterafgrøder sås til tiden, hvis de sås efter høst. Hvis de korsblomstrede efterafgrøder sås før høst, er det afgørende, at høsten ikke trækker ud og etableringen er usikker.

Græsudlæg i vårsæd er en meget sikker måde at etablere efterafgrøder på.

I tabel 1 er givet en oversigt over de anbefalede efterafgrøder i forskellige situationer.

Tabel 1. Oversigt over anbefalede efterafgrøder (pligtige og MFO)

	Sandjord (JB 1-4) ¹⁾	Lerjord ¹⁾
Stor vinternedbør som i Syd- og Vestjylland	Brug græsudlæg i vårsået korn og i majs Brug vinterraps som efterafgrøde, hvis man er sikker på at kunne etablere den inden den 20. august. Af hensyn til risikoen for kålbrok bør vinterraps ikke indgå i sædskiftet	Brug korsblomstrede efterafgrøder som olieræddike, gul sennep eller vinterraps, hvor der er mulighed for at så inden den 20. august. Græsudlæg kan også bruges, men eftervirkningen er dårligere end efter korsblomstrede efterafgrøder.
Lille vinternedbør som i Storebæltsregionen og på Lolland-Falster	Brug græsudlæg i korn (sået forår) Hvis man er sikker på at kunne etablere korsblomstrede efterafgrøder inden 20. august, kan man anvende olieræddike, eller hvis der ikke er raps i sædskiftet kan man anvende gul sennep eller vinterraps.	Brug ikke-overvintrende korsblomstrede efterafgrøder som olieræddike eller gul sennep, hvor der er mulighed for at så inden den 20. august. Græsudlæg kan også bruges, men eftervirkningen er dårligere end ved korsblomstrede efterafgrøder.

¹⁾ MFO-græsudlæg i korn og majs: Vær opmærksom på, at græsudlæg allerede kontrolleres fra 2. september til 20. oktober og at plantedækket skal være veletableret og dækkende, det sidste betyder, at det skal dække en vis (ukendt) procentdel af jordoverfladen allerede den 2. september.

Pligtige efterafgrøder generelt: Kravet er, at de skal være etableret efter normale driftsmæssige principper, for at opnå en effektiv kvælstofoptagelse i efteråret.

Hvis man vælger at etablere efterafgrøder i foråret 2015, anvendes 6-8 kg sildig diploid alm. rajgræs. Dette kan også anvendes til isåning i vintersæd, men etableringen er mere usikker. Vær opmærksom på, at MFO-græsudlæg skal etableres i ansøgningsåret.

[Til top](#)

BRUG AF KVÆLSTOFFIKSERENDE EFTERAFGRØDER SOM FRIVILLIGE EFTERAFGRØDER

Hvis udbyttetabet på ejendommen er stort på grund af "snærende" kvælstofkvoter, kan man anvende en kvælstoffikserende efterafgrøde eller en blanding af kvælstoffikserende og ikke-kvælstoffikserende efterafgrøder. Forsøg viser, at eftervirkningen af denne blanding kan svare til mere end 30 kg kvælstof pr. ha, og at det generelt påvirker udbyttet positivt. I et projekt startet i 2012 (OptiPlant) afprøves i to forsøg kvælstoffikserende og ikke-kvælstoffikserende afgrøder i renbestand og i blanding. Resultaterne af målinger af kvælstofoptagelse og N-min i efteråret 2012 og 2013 viser store forskelle mellem afgrøderne. Resultaterne fra efterår 2012 og høst 2013 er beskrevet i Oversigt over Landsforsøgene 2013, s. 195-199. Resultaterne fra efterår 2013 og høst 2014 er beskrevet i Oversigt over Landsforsøgene 2014, s. 191-193. Bemærk, at udbytteeffekten af specielt kvælstoffikserende efterafgrøder var negativ i det ene forsøg på lerjord i 2014 på grund af lejesæd. Løsningen med kvælstoffikserende efterafgrøder kan specielt anbefales på ejendomme med ensidig eller næsten ensidig korndyrkning, hvor halmen fjernes.

Vær opmærksom på, at kvælstoffikserende afgrøder ikke kan tælle som hverken MFO- eller pligtige efterafgrøder.

[Til top](#)

ALTERNATIVER TIL PLIGTIGE EFTERAFGRØDER

Der er fem alternativer, som helt eller delvist kan erstatte de pligtige efterafgrøder på bedriften. Hvis du vælger at gøre brug af alternativerne mellemafgrøder, etablering af flerårige energiafgrøder, braklagte arealer langs søer og vandløb, såning af vinterhvede før 7. september eller separering og forbrænding af fiberfraktionen i husdyrgødning, er det vigtigt, at disse alternativer bliver tilmeldt/indberettet i Tast selv-service senest den 31. august 2015. Denne

indberetning skal ske i et særskilt skema "Gødningskvote og Efterafgrøder", hvor alternativer indberettes på siden "Indberetning, efterafgrøder 2015/2016".

Nr.	Alternativ	Frist for indberetning i Tast selv-service (i skemaet Gødningskvote og Efterafgrøder)
1	Udlægning af mellemafgrøder	31. august 2015. Hvis mellemafgrøder skal konverteres til pligtige efterafgrøder, skal dette indberettes senest 10. oktober 2015.
2	Etablering af flerårige energiafgrøder	31. august 2015
3	Braklagte arealer langs søer og vandløb	Inden 10. september
4	Såning af vinterhvede før 7. september	Inden 10. september
5	Separering og forbrænding af fiberfraktion i husdyrgødning	31. august 2015

Det er også muligt at opfylde virksomhedens krav om pligtige efterafgrøder ved at bruge opsparede efterafgrøder fra tidligere planperioder, "købe" pligtige efterafgrøder fra en anden virksomhed eller ved reduktion af N-kvoten.

[Til top](#)

INDBERETNING AF ETABLERET AREAL MED MFO-EFTERAFGRØDER OG MFO-GRÆSUDLÆG

MFO-efterafgrøder og MFO-græsudlæg skal anmeldes i Fællesskemaet 2015 på markniveau. Det er muligt at melde alle marker til. Ved en eventuel kontrol vil kontrolløren tjekke alle marker, indtil det nødvendige areal er fundet, hvis det er muligt.

[Til top](#)

INDBERETNING AF ETABLERET AREAL MED EFTERAFGRØDER

De pligtige efterafgrøder, der etableres i efteråret 2015, skal indberettes i Tast selv-service i – skemaet "Gødningskvote og efterafgrøder senest den 31. august 2015. Såfremt de udlagte efterafgrøder ikke bliver indberettet, vil de ikke kunne indgå i opgørelsen af pligtige efterafgrøder, og der vil i stedet ske en automatisk nedsættelse af N-kvoten for planåret 2015/2016.

[Til top](#)

VIGTIGE DATOER

I tabel 2 er vist vigtige datoer for etablering og "destruktion" af både mellemafgrøder, pligtige efterafgrøder og MFO-efterafgrøder og MFO-græsudlæg.

Tabel 2. Vigtige datoer for etablering og "destruktion" af mellemafgrøder, pligtige efterafgrøder og MFO-efterafgrøder og -græsudlæg.

Dato	Frist
20. juli	Etablering af mellemafgrøder (olieræddike og gul sennep)
1. august	Etablering af korn og græs som pligtige og MFO-efterafgrøder
20. august	Etablering af korsblomstrede afgrøder som pligtige efterafgrøder og MFO-blandinger
20. september	Tidligste nedmuldning af mellemafgrøder (olieræddike, raps og høstet frøgræs)
20. oktober	Tidligste "destruktion" af pligtige efterafgrøder og MFO- efterafgrøder
1. marts	Tidligste "destruktion" af pligtige efterafgrøder i majs (gælder også for 70 pct. græs og græsefterafgrøder på 2,3 DE-brug).
Forår 2016	Pligtige og MFO-efterafgrøder skal efterfølges af en vårsået afgrøde.

Oversigt over krav skal være opfyldt for MFO-efterafgrøder og MFO-græsudlæg:

Type MFO-efterafgrøde	Sidste frist for etablering Skal udsås i ansøgningsåret	Tidspunkt for, hvornår efterafgrøden tidligst kan fjernes (nedpløjes, nedvisnes eller anden form for destruktion)	Krav om efterfølgende afgrøde
1. Blandinger af efterafgrøder sået før eller efter høst	1. august	20. oktober	Vårsæd
Senere frist for efterafgrødeblandinger, som kun indeholder korsblomstrede arter	20. august	20. oktober	Vårsæd
2. Græsudlæg udlagt i en hovedafgrøde i ansøgningsåret	31. maj	20. oktober	Intet krav
Senere frist for græsudlæg, hvor hovedafgrøden er majs	30. juni	20. oktober	Intet krav

[Til top](#)

LÆS MERE

Læs mere om mellem- og efterafgrøder i dyrkningsvejledningerne [Sædskifte](#), [Efterafgrøder](#) og [Mellemafgrøder](#).

Læs mere om [Efterafgrøder i majs](#)

Læs mere i [vejledning](#) til skemaet ”[Gødningskvote og Efterafgrøder 2015](#)”.

Kontakt din [lokale rådgivningsvirksomhed](#), hvis du vil vide mere om dette emne.